

Openingsrede van de voorzitter mr. B. van Vloten gehouden op de 52e najaarsvergadering van de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging op donderdag 28 oktober 1976 te Renkum

Dames en Heren,

Van harte welkom op onze 52e najaarsvergadering die in het teken staat van de houtoogst en de houtverwerking. De Zuid-Veluwe leek bij uitstek geschikt als plaats van de vele handelingen. Vergaderen in Renkum, in de nabijheid van Van Gelder waarheen wij vanmiddag onze schreden zullen richten. Bezoek aan de zagerij Willemsen in Wolfheze en een excursie naar Ugchelen en Garderen waar zal blijken dat houtoogst een mechanische handeling is geworden. Wij hopen dat de behandeling van deze onderwerpen een bijdrage zal leveren enerzijds aan het streven naar kostenverlaging op de weg die het hout volgt vanaf het bos naar bestemming en anderzijds aan het streven naar opbrengstvergroting die wellicht zal kunnen worden bereikt door een grotere betrokkenheid van de boseigenaar bij alle pleisterplaatsen op die weg en bij de bestemming.

In augustus j.l. is overleden dr. Ir. J. de Hoogh, vertegenwoordiger van het Comité Nationale Boomfeestdag en oud-bestuurslid.

In onze voorjaarsvergadering heb ik gewag gemaakt van de uitspraak van de Minister van Landbouw en Visserij dat hij zich bereid heeft verklaard te zoeken naar middelen om verbetering te brengen in de slechte toestand van de bosbouw. De werkgroep die daarop is gevormd heeft voorstellen gedaan die ten tijde van onze voorjaarsvergadering een nog vertrouwelijk karakter droegen. Intussen is die vertrouwelijkheid verdwenen en hebben de voorstellen gestalte gekregen in beschikkingen bos en natuurbijdragen die zijn gepubliceerd in de Staatscourant van 20 september jongstleden. Een bijzonder verheugende ontwikkeling, waartoe de eind vorig jaar door het Bosschap gevoerde actie om te komen tot een bosinstandhoudingsregeling veel heeft bijgedragen. De nieuwe regeling komt in belangrijke mate tegemoet aan de door het Bosschap vertolkte verlangens. Deze regeling is te beschouwen als een instrument ter realisering van een bosbouwbeleid, dat eigenlijk pas voor het eerst uitvoerig aandacht heeft gekregen in de Memorie van Toelichting. Het lijkt niet irrealistisch te verwachten dat het beleid van nu de basis vormt voor een verdere uitbouw, waarvoor bij vergelijk met de situatie in de landbouw nog veel ruimte bestaat.

In de Rijksbegroting 1977 is een bedrag van 5,6 miljoen gulden extra opgenomen voor de verbeteringen die in het kader van de beschikking bosbijdrage zullen worden ingevoerd.

Bij de bosbijdrageregeling neemt het beheersplan een belangrijke plaats in. Vanwege het feit dat met de natuurbijdrage nog geen ervaring is opgedaan wordt bij deze bijdrageregeling wat voorzichtiger omgesprongen met de voorwaarde van het beheersplan. De bijdrageregelingen worden op 1 januari 1977 van kracht. Het is derhalve van veel belang dat op korte termijn bekend zal worden aan welke voorwaarden beheersplannen dienen te voldoen. Het beheersplan krijgt nog extra betekenis omdat op basis daarvan ook onderhoudswerkzaamheden kunnen worden gesubsidieerd. Aan de hand van uitvoeringsmaatregelen zullen de criteria die door de Directeur van het Staatsbosbeheer zullen worden ingesteld voor het voetlicht treden.

Er is behoefte aan voorwaarden die enerzijds redelijke eisen aan de boseigenaar stellen en anderzijds ook werkelijk leiden tot de verbetering van de toestand waarin onze bossen zich nu bevinden. Bovendien vraagt de nabije ingangsdatum om extra aandacht. Er is tijd gemoeld met het maken van een beheersplan. Om het bos ook in het eerste jaar of in de eerste jaren te laten delen in de steun van deze regeling zouden globale voorwaarden en een soepele toepassing een nuttige rol kunnen vervullen. Voorts is het van belang dat de regeling geldt voor alle bosbezittingen en dat de uitvoering berust bij de Directeur van het Staatsbosbeheer. Het is een gelukkige ontwikkeling dat dat ook geldt voor de beschikking natuurbijdragen. Een geaccepteerd beheersplan vergroot dus de inkomsten van het bos. Daardoor wordt de mogelijkheid geopend het beheer zelf beter aan zijn doel te doen beantwoorden, hetgeen tot verdere verbetering van inkomsten zal leiden. De toeneming zal ongetwijfeld ook van invloed zijn op de waardering bij de aankoop van de bossen. Het zal interessant zijn deze prijsontwikkeling op de voet te volgen.

De droogte van de afgelopen maanden heeft de bosbouw grote schade berokkend. Allereerste zijn vele jonge beplantingen geheel of voor een groot gedeelte het slachtoffer geworden van de droogte.

Met een soepele toepassing van de herbeplantingsbijdrageregeling wil de overheid trachten zoveel mogelijk aan de getroffen bosbedrijven tegemoet te komen. In de gevallen dat meer dan de helft van de jonge aanplant door de droogte is teniet gegaan, wordt geacht een nieuwe herbeplantingsverplichting op grond van de boswet te zijn ontstaan, zodat opnieuw een bijdrage in de kosten van herbeplanting kan worden toegekend. Indien de teniet gegane jonge aanplant op volgens de Directeur van het Staatsbosbeheer verantwoorde wijze en volgens goedgekeurd plan was uitgevoerd werd reeds 75% van het subsidiebedrag in de herbeplantingskosten uitbetaald of toegezegd. Dit bedrag zal niet worden teruggevorderd, aangezien de schuld van het mislukken van de jonge aanplant niet bij de eigenaar kan worden gezocht. Het resterende gedeelte van het subsidiebedrag — dus 25% — dat normaal wordt betaald na inboeting, zal evenwel niet kunnen worden uitbetaald. Men komt dus na nieuwe herbeplanting in aanmerking voor een bijdrage van 50% van de normaal te achten kosten van de nieuwe herbeplanting. Van groot belang is dat het zal zijn toegestaan bij de beoordeling van de vraag of er jonge aanplant voor meer dan de helft is teniet gegaan, het desbetreffende perceel in gedeelten op te splitsen.

Is op een gedeelte sprake van een geringe schade en op een ander deel van grote schade, namelijk meer dan 50% sterfte, dan mag het gedeelte met grote schade als zelfstandige eenheid worden gezien. Voor dat deel is er dan een nieuwe herplantplicht en dus recht op een bijdrage in de kosten van herbeplanting. Hoezeer deze regeling ook is toe te juichen, het centrale probleem blijft de plantsoenvoorziening. Waar niet is verliest zelfs de beste regeling zijn effect. Samenwerking en planning op termijn kunnen de schaarste niet opheffen maar daardoor kan aan de schaarste veelal beter het hoofd worden geboden dan in een situatie waarin samenwerking en planning op termijn ontbreken.

Ten gevolge van de langdurige droogte is ook grote schade aan het bos en natuurbezit aangericht door brand. In totaal is een oppervlakte van enkele duizenden hectares verloren gegaan. Door de langdurige droogte was het nodig op uitgebreide schaal te bewaken. De brandtorens waren langdurig bezet. Enkele bosbrandweerorganisaties zijn mede ten gevolge daarvan in financiële moeilijkheden geraakt.

Het Bosschap heeft de Minister van Landbouw en Visserij en de Staatssecretaris van CRM gevraagd door middel van eenmalige bijdragen van in totaal ca. f 200.000,- de financiële problemen van deze organisaties op te lossen.

Bijzondere vermelding mag worden gemaakt van het inzetten van een vliegtuig ter opsporing van branden en ter begeleiding van de bestrijding daarvan. Gebleken is dat deze manier van bestrijden bijzonder nuttig is. Het Ministerie van Landbouw en Visserij heeft deze

zaak mogelijk gemaakt door een belangrijke bijdrage.

In de Memorie van Toelichting op de Rijksbegroting 1977 is ruime aandacht besteed aan de vraagstukken van de bosbouw in Nederland. De ruimte die aan deze aandacht is gegund is duidelijk groter dan in vorige jaren het geval is geweest. Het bosbouwbeleid wordt in deze Memorie ook duidelijker dan voorheen het geval was gekoppeld aan de houtproductie. Ook de samenwerking in de bosbouw krijgt aandacht en zoals in het geval van de samenwerking op de Veluwe al is gebleken, is deze aandacht niet uitsluitend platonisch. In dit verband verwijs ik ook graag naar het rapport "Samenwerking in de bosbouw" dat het Bosschap als discussienota in de openbaarheid heeft gebracht. Deze samenwerking is van groot belang, niet als doel op zichzelf maar als middel om te komen tot meer aanvaardbare bedrijfsuitkomsten. Om de boselgenaar te interesseren zal evenwel duidelijk moeten blijken dat hij met samenwerking beter af is.

Sinds onze voorjaarsvergadering kwam de Bosbouwvoorlichtingsraad waarvan uw voorzitter lid is, reeds tweemaal bijeen. Aan de orde kwamen onder meer vraagstukken van samenwerking in de bosbouw en van planologie in relatie tot de boswet. Het ziet ernaar uit dat deze raad een belangrijke functie in de besluitvorming van de Rijksoverheid zal kunnen gaan vervullen.

De richtlijn van de Europese Gemeenschap die subsidies in relatie tot bestaande bossen en tot nieuwe bossen moet regelen, laat nog steeds op zich wachten. Dat is te betreuren en wordt ook nauwelijks verzoet door de omstandigheid dat men in EEG-kring bezig is met een politieke intentieverklaring inzake de bossen in de EEG.

In de vacatures aan de Landbouwhogeschool in de sector bosbouw, is nog niet voorzien. Wel is het verheugend dat de Faculteitsraad op 31 augustus 1976 heeft besloten het College van Bestuur te adviseren dr. ir. R. A. A. Oldeman aan te bevelen voor benoeming tot hoogleraar in de bosteelt. De omstandigheid dat de heer Oldeman geen lid van de Bosbouwvereniging is, mag — gezien de nood — geen rol spelen.

Het aantal studenten dat in september van dit jaar met de bosbouwstudie is begonnen, is aanmerkelijk toegenomen. De laatste jaren varieerde dat aantal tussen de 20 en 25 en thans bedraagt het ruim 40.

De aanmeldingen voor de Hogere en Middelbare Bosbouwschool zijn nog steeds talrijk. Het aantal aankomende studenten wordt via een numerus fixus regeling constant gehouden op 25 voor elk der opleidingen.

Met ingang van 1 januari jongstleden zijn de activiteiten van het landelijk orgaan "Leerlingwezen bosbouw" ondergebracht in de Stichting Praktijkonderwijs en Leerlingwezen in de Bosbouw en Cultuurtechniek.

Deze Stichting sloot een overeenkomst van samenwerking met de Nederlandse Houtacademie om praktijkweken te verzorgen voor deelnemers aan de schriftelijke cursussen van dat instituut.

Groot was en bleef de belangstelling voor een plaats in het leerlingenstelsel, maar helaas overtreft ook daar het aantal aanmeldingen het aantal leerlingplaatsen zodat de wachtlijst nog steeds van kracht is. Het bosbouwpraktijkonderwijs zal volgend jaar 25 jaar bestaan. In het kader van de viering van dit jubileum zal in mei 1977 een arbeidsveiligheidsdag worden georganiseerd in samenwerking met de Commissie Bosbouwveiligheid van het Boschap. Ook bij de Lagere Bosbouwschool in Apeldoorn is het aantal aanvragen tot plaatsing bijzonder groot. Zo groot zelfs dat een strengere selectie moest worden toegepast. Gedurende het cursusjaar 1975—76 volgden 180 leerlingen de opleiding.

Factoren die van grote invloed zijn op de markt voor inlands hout zijn vooral de volgende:

De vraag naar papier en golfkarton. In het tweede kwartaal van dit jaar is de vraag naar die produkten sterk teruggelopen met uitzondering van de vraag naar krantepapier.

De behoefte aan spaanplaten. De spaanplaatindustrie draait op volle toeren. Nu het stormhout weg is moet deze tak van nijverheid een andere oplossing vinden voor zijn grondstoffenvoorziening.

De vraag naar hout voor de woningbouw. In geheel West-Europa is de woningbouw achtergebleven, maar dat is relatief slechts weinig het geval in de veel hout vragende ééngezinshuizen.

De voorraden aan hout bij de handel en de industrie. Deze voorraden zijn thans lager dan normaal met uit-

zondering van de voorraden bij de papierindustrie. Het een en ander leidt tot de volgende verwachtingen:

- papierhout zal het moeilijk hebben. Derhalve is het zaak er alles aan te doen dat de prijs gehandhaafd blijft.
- spaanplatenhout zal in prijs stijgen.
- de vraag naar zaaghout, profielverspanerhout en kisthout zal toenemen. De prijs zal aantrekken.
- het prijsniveau van helpalen zal aanmerkelijk stijgen.

Enige weken geleden is er een film getiteld "de Veluwe natuurlijk" op het TV scherm vertoond, waarbij een toelichting is gegeven die de bosbouw uiterst negatief bejegende. De houtproduktie werd vrijwel als een halsmisdaad afgeschilderd en het menselijk ingrijpen op de Veluwe zou eigenlijk plaats moeten maken voor het optreden van in het wild levende wolven en Europese bisons, die flora en fauna op de Veluwe in een optimale toestand zouden brengen en houden.

Gelukkig verscheen kort daarna de heer Oidenkamp op het TV scherm, die op ondubbelzinnige wijze de bosbouw en het nut daarvan heeft duidelijk gemaakt.

Er is, meent het bestuur, alle aanleiding om na te gaan hoe onze vereniging ertoe kan bijdragen, dat het belang van de bosbouw in brede kring en met regelmaat wordt uiteengezet.

Acht nieuwe leden zijn toegetreden tot onze vereniging. Hun namen zullen bij een ander agendapunt worden bekend gemaakt. Met een woord van hartelijk welkom tot hen gericht, verklaar ik onze najaarsvergadering 1976 voor geopend.

KNBV

Verslag van de 52e najaarsvergadering, gehouden op 28 oktober 1976 te Renkum

Met het uitspreken van zijn rede (deze is in zijn geheel opgenomen in dit nummer van het Tijdschrift) opent de voorzitter, B. van Vloten, om 9.30 uur de vergadering, nadat met enige ogenblikken van stilte is herdacht: Dr. Ir. J. de Hoogh, oud-Inspecteur bij het Staatsbosbeheer en oud-bestuurslid van de Vereniging; namens de KNBV heeft de heer de Hoogh vanaf de oprichting tot dit voorjaar zitting gehad in de Commissie Nationale Boomfeestdag.

Voorts overleed op 20 september 1976 Jhr. W. H. de Beaufort, oud-voorzitter van de Bosraad. Aanwezig zijn ruim 100 leden.

— Behoudens enkele kleine wijzigingen, die inmiddels in de notulen zijn aangebracht, heeft de notulencommissie bestaande uit H. A. Ludwig, R. Spriensma en F. J. Staudt, haar goedkeuring gehecht aan de notulen van de voorjaarsvergadering 1976.

De commissie wordt onder dankzegging gedechargeerd.

— In de nieuwe notulencommissie worden benoemd: N. W. J. Borsboom, J. H. Mazier en F. Nijpjes.

— De secretaris deelt mee, dat bericht van verhindering is ontvangen van: D. Burger en mevr. Burger-Hanneman, L. J. v. Dijk, J. L. van der Jagt, T. Jurriaansen, A. E. Kuhlmann, R. J. van der Linde, Th. J. C. Oudemans, A. Schotveld, Gedeputeerde Staten Provincie Gelderland, Provinciaal Bestuur Drenthe.

— Sinds de voorjaarsvergadering traden de volgende nieuwe leden tot de vereniging toe: J. O. J. Coplijn, G. Brink, P. Edie, B. Groenhuis, F. van der Kooy, J. Kuiper, E. Troeleman, J. Vis.

— Naar aanleiding van de in het concept-jaarsverslag opgenomen "Vertegenwoordigingen" vraagt H. A. van der Meiden of het Bestuur wil nagaan of het College van Advies voor Bosbouwstructuraangelegenheden van het Bosschap nog bestaat.

Het concept-jaarsverslag 1975 wordt vervolgens goedgekeurd.

— P. H. Pels Rijcken licht het *bestuursvoorstel* toe met betrekking tot het *Nederlands Bosbouw Tijdschrift*. Voorgesteld wordt, op basis van de besluiten genomen tijdens de voorjaarsvergadering, J. Kuiper (afdeling In- en Externe betrekkingen van het Staatsbosbeheer) in de redactie op te nemen. Het is de bedoeling, dat J. Kuiper als contactpersoon gaat optreden tussen de redactie en een professioneel journalist met het oog op de verkrijging van een breder scala van artikelen; daarnaast is het doel bestaande artikelen beter toegankelijk te maken en ook opinievormende artikelen op te nemen.

1977 wordt beschouwd als proefjaar. Voor de realisatie van een en ander is op de begroting een post van f 8.000,- opgenomen. De vergadering stemt in met het bestuursvoorstel en gaat tevens akkoord met de benoeming van J. Kuiper tot lid van de redactie.

— De begroting wordt toegelicht door P. H. Pels Rijcken.

Belangrijkste punt uit zijn toelichting is, dat de begroting 1977 praktisch gelijk is gehouden met de begroting 1976; door lagere drukkosten in verband met minder pagina's van het tijdschrift wordt over 1976 een positief exploitatie-saldo verwacht.

— Ter toelichting van de post Drukkosten stelt de penningmeester dat is uitgegaan van een verwachte uitgavenpost van f 48.000,- over 1976; deze is verhoogd met f 2.000,- extra pagina's en 10% stijging drukkosten.

— Op voorstel van H. A. van der Meiden wordt besloten de post "voordellig saldo" van f 175,- te voegen bij "onvoorzien".

Tevens wordt zijn voorstel door de vergadering overgenomen om ten gunste van het tijdschrift f 5.000,- meer op te nemen om daarmee meer speelruimte te creëren voor de redactie.

— Het voorstel van het bestuur de contributies, minimum donaties en abonnementsprijs voor 1976 niet te wijzigen wordt door de vergadering overgenomen.

— *Benoeming bestuurslid*: M. M. G. R. Bol treedt na 5 jaar actief bestuurswerk reglementair af. De voorzitter memoreert de altijd inventieve en ideeën-rijke inbreng van de vice-voorzitter; hij brengt hem tevens hulde voor de inspanning die hij zich de laatste jaren voor de Nederlandse Bosbouw heeft getroost, zoals de betrokkenheid bij de naweën van de storm en de inzet ten behoeve van het op te richten Nationaal Centrum voor Bos, Natuur en Landschap.

Onder applaus wordt M. Bol gedechargeerd.

Hierna wordt eenstemmig en met applaus het bestuursvoorstel door de vergadering overgenomen om J. Sevenster te benoemen tot lid van het bestuur.

— De voorzitter doet de suggestie op de *komende voorjaarsbijeenkomst* bosbouw en natuurbescherming aan de orde te stellen; de excursie zou gehouden kunnen worden naar de bossen in de Peel en Zuid-Limburg.

In dit verband worden uit de vergadering suggesties gedaan voor bezoeken aan het Naturpark Eifel, Belgisch Limburg en Wallonië.

— Tenslotte wordt besloten naar aanleiding van een discussie over de bestemming van het van SchermbEEK- en van Disselfonds en het legaat van Drost dat de interesse voor de leden zal worden nagegaan indien door de vereniging een bijdrage wordt verleend in bijvoorbeeld de uitgave van de "Bosbouwlexicon van Juta" of de "Richtlijnen voor de bosaanleg".

— De vergadering wordt omstreeks 11.00 uur door de voorzitter gesloten met dank voor ieders inbreng.

A. D. Verhoeff